

De «SEMSE» kroniek

SCHRANSLOO

1980 ZEMST
Tijdschrift

7de jaargang n° 3

December 1991

Heemkundige Kring "DE SEMSE" opgericht in 1985

Van Eyken Norbert, voorzitter tel: 015/6165567

Van Vaerenbergh Georges, ondervoorzitter
tel: 015/612598

Vanderbeken Colette, penningmeester-secretaris
tel: 015/612218

De Boeck Paul, cafetariaverantwoordelijke
tel: 015/612808

De Smet Gerda, redactie-tijdschrift
tel: 015/610433

De Troy Marc, pers-publiekverantwoordelijke

Kardux Ton, bestuurslid

Floridor Gustaaf, bestuurslid

De Blander Walter, bestuurslid

Vandermeiren André, bestuurslid

Van Relegem Louis, bestuurslid

Wens je meer informatie over onze werking...
of nog beter wens je lid te worden, neem dan
kontakt met één van onze bestuursleden.

voorwoord.

Met het jaareinde in het zicht maken velen reeds plannen om van de komende feesten iets vreugdevol te maken. Gezellige familiefeestjes worden voorbereid. Iedereen gaat op zoek naar geschenkjes, hoe origineler hoe beter.

Wel "De Semse" bereid zich ook voor om iedereen in kerststemming te brengen.

De Schranshoeve en haar omgeving worden van 20 december tot 6 januari verlicht en in een vredige kerstsfeer gehuld. Schapen grazen op de binnenkoer en een ezel zal in het poorthuis het kindje beademen.

De heemkring wilde ook origineel zijn en kerstmis benaderen in een sfeer dat in deze tijd veel te wenssen overlaat.

Jozef en Maria zijn levensgroot uitgebeeld en brengen een boodschap over. Jozef, als vader steekt zijn handen beschermend uit en Maria als moeder houdt de handen in een gevend gebaar.

De beelden zijn gebeeldhouwd door NOël Delaplace uit Wakkerzeel.

Op zondag 22 december vanaf 20 uur worden jullie allen verwacht in de cafetaria van de Schranshoeve Stijn Streuvelsstraat 92 te Epegem.

Francis Verdoodt zal er komen
vertellen "ONGELOOFLIJK ZIJN DEZE
LEGENDEN EN VERHALEN ALS SPROOKJES
VOOR GROTE MENSEN..."

Lekker ontspannen zullen jullie
kunnen luisteren en genieten
zoals voorheen "rond de leuvense
stoof" naar deze woordkunstenaar.

Marcel Sterckx zal hem begeleiden
met de accordeon.

Aan de aanwezigen zal een
"Kerstster" aangeboden worden. Een
koek met rozijnen, gebakken door
de heer Clarysse uit Hofstade.

Wij hopen jullie allemaal te
mogen ontmoeten om met ons een
sfeervol kerstfeest te vieren.

In afwachting WENSEN WIJ JULLIE
ALLEN PRETTIGE FEESTEN EN EEN
GOED BEGIN VAN HET NIEUWE
"EUROPESE" JAAR.

EEN EEUW GELEDEN.

Toestand rond 1888.

- * overheden zijn o.a. Leo XIII, paus van Rome; Leopold II, koning der Belgen; August Beernaert, eerste minister; Kardinaal Mercier.
- * menig beroemde muziekschrijver leeft nog zoals o.a: Gounod, Tsjajkovsky, Brahms, Verdi, Dvorak, Grieg, Benoit,...
- * Gruber componeert zijn wereldvermaard "Stille Nacht, Heilige Nacht".
- * voor de tweede keer verschijnt de "scheurkalender van Guido Gezelle. 1 oktober noemt hij 'bamesse'.
- * de vlaamse Jezuïet Jan Berchmans wordt heilig verklaard.
- * de slavenarbeid bestaat nog in Afrika.
- * In België treedt de wet op de arbeidsinspectie in voege
- * slechts ongeveer 20% van de wereld is in kaart gebracht.
- * het eerste nummer van het "Laatste Nieuws" verschijnt op 7 juni.

- * de stad Brugge zit nog geprangd binnen zijn middeleeuwse vestingen met stadspoorten. Slechts enkele poorten zijn afgebroken. Zelfs boederijen bestaan nog in Brugge-Stad.
- * overal in 't land bestaat een burgerwacht (garde civique). Licht-bewapende burgers dienen steeds paraat te staan om binnenlandse onlusten de kop in te drukken, en dit als aanvulling van de rijkswacht. Bestaansperiode van 1830 tot 1914.
- * er bestaat nog geen wet op kinderarbeid (1889), noch op landloperij (1891).
- * weinig mannen hebben kiesrecht. Ze heten "cijnskiezers". Wie bepaalde diploma's van geleerdheid bezit of een vereist bedrag aan belastingen betaalt mag kiezen. In 1893 wordt een algemeen kiesrecht toegestaan aan mannen boven 25 jaar doch in meervoudig stemrecht. Voortaan zijn er kiezers met 1, 2 of 3 stemmen.
- * jonge mannen dienen te loten voor hun legerdienst. Wie een klein lot trekt moet soldaat zijn. Deze loteling kan zich echter laten vervangen door een ander persoon. Dit gebeurt tegen betaling van een som geld. Dergelijke overeenkomsten worden veelal vastgelegd in een notaris-akte.

- * eenvormige tijdsberekening bestaat niet in ons land. Sommige steden hebben hun eigen tijds klok. De spoorwegen hebben een centrale klok te Brussel. Deze wordt aangepast op het hijsen of strijken van een vlag in Ukkel. Afstemming op de Greenwich tijd of GMT komt in ons land in voege vanaf 1891.
- * veel gezinnen in onze landelijke gemeenten bezitten geen enkel uurwerk. De torenklok van de kerk, de natuur en de zonnestand zijn hun leidraad.
- * veel daken van huizen en boerderijen zijn met riet of glei gedekt.
- * 's winters hoort men 't allenkante rond de boerenhoven het doordringend ritmisch geluid van het vleigeklop in 2- of 3-slag alsook het windmeulengeklabetter.
- * de graanhandel gebeurt per inhoudsmaat, meestal in "hoed" (=1,75 hl) en niet per gewicht. De "baskuul" is toch in opkomst.
- * de landbouwers laten ieder jaar ongeveer één derde van hun akkers onbebouwd of "braak" om de grond niet uit te putten voor een volgende oogst.
- * het ploegen van 1 ha land vergt meer dan één dagtaak, waarbij boer of knecht ruim 30 km stapt achter paard en ploeg.

- * het huishouden vergt veel werk. Put- of regenwater dient aangebracht. Olielampen zorgen voor verlichting. Men stookt meestal met hout in open haarden. Het wassen van het huislinnen is een zware karwei over verscheidene dagen gespreid: wasgoed weken, opwarmen en koken, wrijven en slaan op de wasplank, spoelen, wringen, bleken op het gras, strijken, ...
- * het eeuwenlang gebruik van aardewerk wordt stilaan verdrongen door tinnen en ijzeren vaatwerk. Vleeskuipen (pekels) en botervaten blijven in gebakken aardewerk.
- * veel leurders trekken van huis tot boerderij met allerlei zaken. Onder hen zijn ook ketellappers, die terzelvertijd ijzeren lepels en vorken (met wat sleet) vertinnen.
- * te lande is noch fiets noch auto te zien. Uitgevonden in 1879 zal de fiets met kettingaandrijving en kogellagers zijn intrede doen rond de eeuwwisseling. Rond 1900 komt af en toe eens een "automobiel" al tuffend aangereden.
- * het briefport tot 15 gram bedraagt 10 ct voor verzender of 20 ct te betalen door bestemming.

- * de dorpskommen zijn niet verlicht. Pas na de eeuwwisseling zullen enkele olielantaarns geplaatst worden langs dorpswegen.
- * zeer veel mensen zijn ongeletterd.
- * data worden veel aangeduid in verband met feest- of heiligedagen : lichtmis, St. Jansdag, bamesse, St. Elooi,...
- * er zijn 't allenkante "herbergen".
- * veel mensen leven in grauwe armoede en in kleine huisjes. Velen sterven vroegtijdig door tering.
- * in de kerken worden regelmatig broden uitgedeeld aan de armen.

Colette Vanderbeken.

Tinsmeden in het 19de eeuwse Mechelen.

- Een kleine Nota -¹

I. Inleiding

De interesse voor en de methodologische studie van het kunstambacht in het algemeen en in de 19de eeuw in het bijzonder is een vrij recente tak binnen de kunstgeschiedenis, waaraan men pas de laatste decennia aandacht is beginnen te besteden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er relatief weinig geweten is over de positie, werkomstandigheden, produktie e.d. van de (edel)smeden produktief in deze periode. Wanneer dit gebrek voornamelijk zijn oorsprong vindt in de aangehaalde desinteresse, dient anderzijds ook vermeld dat de 19de eeuwse produktie zich voornamelijk in privé-verzamelingen bevindt, vaak met de onmogelijkheid tot publikatie.

Indien het ambacht van de Mechelse zilversmeden (VAN DOORSLAER 1935) en dat van de gerenomeerde kopersmeden (VAN DOORSLAER 1910a/b, 1912, 1913, 1922, 1923, 1924) relatief goed gekend is en - op de 19de eeuw na - uitgebreid bestudeerd werd, is onze kennis van het ooit bloeiende tinambacht en het tingilde eerder beperkt - en voor de latere periode bijna onbestaande - dit in tegenstelling, niet alleen met onze buurlanden (met name Nederland) maar ook met andere Belgische

¹ Eerst en vooral wens ik mijn hartelijke dank te betuigen aan Dhr D.G. uit Zemst voor zijn verzoek het voorwerp te bestuderen en voor de gastvrijheid van het gezin tijdens de studie ervan. Tevens gaat mijn dank uit naar Mevr. G. DE CONINCK-VAN GERWEN, Titularis van de afdeling Zilver & Preciosa van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Brussel, voor de verscheidene vruchtbare discussies over de edelsmeedkunst in het algemeen en over het zilverambacht in het bijzonder. Het ware deze gesprekken die de onmiddellijke aanleiding vormden tot de studie over Mechels tin, het zilver van de armen. Tevens gaat mijn dank uit naar Dhr J. VAN DEN BERGHE, voor het nalezen van dit artikel, en aan het personeel van de dienst Studietoelagen en Informatie van Vlekho-Brussel, voor de faciliteiten die ik mocht genieten tijdens het schrijven van deze bijdrage.

Hoewel men hier een gedetailleerde bespreking van het tinnen voorwerp *in casu* zou mogen verwachten, heb ik, de voorkeur gegeven aan een eerste algemeen inleidend overzicht van het tinambacht in het 19de eeuwse Mechelen. We behouden ons nochtans het recht voor, en dit in overleg met de eigenaar, het voorwerp in een later artikel te publiceren en uitvoerig te behandelen in een monografie : "*Mechels Tin. Tingieters en hun ambacht te Mechelen.*", (gepland voor 1995).

III. De 19de eeuwse produktie

Op de vooravond van het Ancien Régime, tijdens de Oostenrijkse Overheersing, kondigde Frans Jozef II in 1784, een algemene ambachtsenquête uit, in het kader van zijn economische hervormingspolitiek. Hierin werden aan de verschillende gilden en ambachten belangrijke vragen gesteld over hun ambacht, oorsprong, privileges, bestuurorganisaties, toelatingsvoorwaarden, enz. ... (Archiefdoos Mechelen, Afschaffing der Gilden, nr. 19/2). Meteen betekende deze enquête ook het doodsvonnis van de gilden. Tijdens de Franse bezetting van onze gebieden die erop volgt, worden de gilden en ambachten definitief ontbonden. Wat het Mechels tinambacht betreft : de laatste officiële stukken, 2 rekeningen, sluiten beiden af met een verlies.

De Franse bezetting wordt graag gezien als het einde van het tinambacht. Ook VAN AUTENBOER (1962, p. 24-25, 103) denkt gedeeltelijk in deze lijn. Tegelijkertijd beschouwt hij Mechelen nochtans als een voornaam centrum voor deze eeuw in ons land, waarbij de leden ... in de 19de eeuw als individuen hun bedrijf voorzetten.

Volgens de *Mechelse Almanak* (ZECH 1827, 1828) zijn er voor het begin van het tweede kwartaal van de 19de eeuw slechts resp. 8 en 10 tingieters in deze stad actief. Dit staat echter in duidelijk contrast met de realiteit, zoals mag blijken uit onderstaande - voorlopige - lijst.

Op basis van de archivale bronnen blijkt duidelijk dat in het eerste kwart van de 19de eeuw minstens 27 tingieters actief waren. Verscheidene van deze ambachtsslui, zoals de gebroeders Jan-Baptist (1731-1816) en Joannes-Judocus (1735-1815) BOISACQ en de twee zonen van deze laatste Jean-Baptist (177-1815) en Jean-Joseph (1780-1828) BOISACQ, Cornelius ORIOU (1802-1869), Nicholaas Rumoldus VAN RYMENAM (1755-1807) en zijn zonen Jozef Rombout VAN RYMENAM (1785-1807) en Francois VAN RYMENAM (1789-?), Petrus SERESIA (1737-1826), Jean SERESIA (1781-?) en Francois SERESIA (1784-?) kwamen uit een dynastie van tinsmeden. Anderen, zoals Jozef VAN DEN BERGH (1773-1829) of Johannes SMETS (1772-?) volgden gewoon hun vader op in het bedrijf. Voor het tweede kwart van de 19de eeuw tellen we minstens 12 aktieve edelsmeden. Dit aantal kan mogelijk uitgebreid worden met 10 bijkomende edelsmeden, waarvan hun sterftedatum niet gekend is. Sommige van deze tinsmeden zoals Jan Baptist BOISACQ (1731-1816), Jean-Joseph BOISACQ (1780-1828), Cornelius ORIOU (1802-1869), Piere Joseph Nicolaus BOSMANS (1785-1827), Henricus-Josephus FRANKCX (1788-1828) e.a. waren duidelijk reeds actief in het eerste kwart van de eeuw. Anderen, zoals o.a. Jean-Joseph BOISACQ (1780-1828), Gilielmus COKELBERGH (1786-1858) en zijn zonen Jan Baptist COKELBERGH (1814-1872) en Piere Jean COKELBERGH (1824- ? na 1891) zijn de voortzetters van een tinsmedendynastie.

Tijdens het derde kwart van deze eeuw waren er minstens 5 aktieve edelsmeden. Ook hier is het mogelijk het aantal tinsmeden uit te breiden door toevoeging van een 10-tal namen waarvan de datum van overlijden niet gekend is.

Voor het vierde kwart van de eeuw is het op basis van onderstaande lijst mogelijk om 3 tinsmeden [Pierre Jean COKELBERGH

steden : Antwerpen (DUBBE et al 1978, p. 37-62, 121-184; JANSEN & BAUDOIN 1956; KESTELOOT 1936; DONNET 1903); Brussel (VAN DERELST 1972; JANSEN & BAUDOIN 1956; WIJFELS 1951) en in mindere mate Doornik (SOIL DE MORIAME 1912), Brugge (LOWYCK 1959) en Tienen (MORREN (1959).

Het is daarom dan ook dat we graag ingingen op het verzoek van Dhr D. G. uit Zemst om een recent verworven tinnenvoorwerp in zijn privé-collectie nader te onderzoeken. Het voorwerp werd door ons geïdentificeerd als een bonbonnière die we, wat de stijl betreft, onmiddellijk rond het midden van de 19de eeuw plaatsten. Dit werd, na onderzoek, bevestigd door de merken², die tevens uitwezen dat het stuk vervaardigd werd te Mechelen.

II. Ontstaan van het ambacht.

Hoewel de volledige onafhankelijkheid van het Mechels tingilde volgens VAN DOORSLAER (1910a, p. 71) pas in 1548 kan geplaatst worden, meent VAN AUTENBOER (1962, p. 22) deze onafhankelijkheid reeds in 1444 te mogen plaatsen, wanneer men in de accijnzen de *batterye* afzonderlijk gaat vermelden van de *mottale neringe* waaronder men de *gheelgieters*, de *keetelers* ende die *tennepoetgieters* verstond (VAN DOORSLAER 1910, p. 69). Hoewel niet geheel onjuist, ben ik de mening toegedaan dat men deze zelfstandigheid kan terugvoeren tot het begin van de 14de eeuw. In een dokument gedateerd 21 oktober 1322 - dus meer dan een eeuw vroeger - aangaande de accijnzen van dat jaar, wordt benadrukt dat er ook een belasting geheven werd van 15% op de verkoop van koperen potten en tinnen potten en schotels. Hun aanwezigheid kan nochtans worden teruggevoerd tot tenminste 1254 wanneer aan het broederschap van St. Elooï - waartoe op dat ogenblik ook de tinsmeden behoorden - verboden werd buiten de stad voerlieden en kooplieden tegemoet te gaan om van hen ijzer, staal, tin of andere door smeden gebruikte metalen af te kopen (VAN AUTENBOER 1962, p. 18-19).

Reeds zeer vroeg moet het tinambacht te Mechelen een grote bloei gekend hebben, getuige een oorkonde van 1352 waarin Bauden van Echelpoele een erf, gelegen aan de Steenweg, genaamd *Tennepot* verhuurde (GOETSTOUWERS 1956, p. 356-366, oorkonde 320). Analoge naamsverwijzingen, echter van een latere datum, vinden we o.a. ook terug in de stadrekeningen voor het jaar 1439 [het huis *inden tennepot* (Archief St. Rombouts, 1438-1439, fol. 175-176)], de huisbelastingen [het huis *de tenne schotele* (Archief Mechelen, Maisons III/1, fol. 55)], de schepenakten van 1647 [het huis *de tinnen pot* (Archief Schepenakten I, nr. 206, fol. 158)] met ernaast de *kleinen tinnen pot* (REYDAMS 1894, p. 383).

² Merken : 1° Ovaal, afgezet met parelrand, waarbinnen Sint Elooï in vooraanzicht met Mechels wapenschild in de linkerhand = stadswapen

2° Cirkelvorm met bovenaan 4-bogige kroon en onderaan C. ORIOV gegraveerd, alles afgezet met parelrand = stempel van de tinsmid. Voor C. ORIOU zie infra.

(1824-na 1891), Eduard Joseph Marie Hubert COKELBERGH (1824-1893) en Jean WILLEMS (1815-1893), waarvan de data met zekerheid gekend zijn, aan te duiden. Uiteraard dient de lijst aangevuld te worden met een onbekend aantal tinsmeden die reeds in het derde kwart van de eeuw werkzaam waren maar waarvan de datum van overlijden (nog) niet gekend is.

IV. Besluit

Hoewel de Franse annexatie het ultieme einde betekende van het tinambacht als gilde, bleven de tinsmeden in het Mechelse aktiever dan tot nu toe werd aangenomen.³ Nochtans mag uit bovenstaande bespreking en onderstaande tabel duidelijk worden dat hun aantal gevoelig daalt vanaf het midden van de eeuw. Tot op dat ogenblik zijn het voornamelijk de laatste afstammelingen van de grote tinsmiddynastieën die aktief zijn. Het beeld voor de tweede helft is niet geheel duidelijk door de (nog vaak) ontbrekende sterftedata, waardoor een aantal tinsmeden, waarvan geweten is dat ze aktief zijn in de eerste helft van de eeuw, wellicht ook nog produceerde in de tweede helft, gezien de doorgaans hoge leeftijd die ze mochten bereiken. We mogen nochtans besluiten, op basis van het hier voorgestelde materiaal dat het beroep van tinsmid in het 19de eeuwse Mechelen in ruime mate aktief werd beoefend. Verder en meer gedetailleerd onderzoek, zal wellicht uitwijzen in welke mate het tinambacht een bloeiende industrietak vormde in de 19de eeuw.

V. Voorlopige lijst van de 19de eeuwse Mechelse tinsmeden

Jean-Baptist BOISACQ

geb. : Mechelen, 4 januari 1731.
overl. : Mechelen, 12 februari 1816.

- is de oudste zoon van J.B. BOISACQ en M. Th. VERHAEGEN. Volbracht zijn opleiding als leerjongen in het atelier van zijn vader Jan Baptist BOISACQ (geb.:? - overl.: Mechelen, 1776). Op 10/11/1780 slaagde hij in zijn meesterproef.⁴ Op ? trad hij in het huwelijk met N. FROIDMON. Tussen 1780 en 1813 - het jaar waarop hij terug naar Mechelen komt wonen en zijn intrek neemt in het huis van zijn broer Jo.-Jud. BOISACQ - verblijft hij te Rijsel waar hij volgens VAN AUTENBOER (1962, p. 108) mogelijk les gaf aan Jacobus ORIOU, die zelf

³ Ook nu nog zijn er in Mechelen een aantal actieve tinsmeden. Bij navraag bleek bv. dat de firma WINNENPENNINGCKX sinds 1930 op dezelfde plaats een winkel, annex atelier uitbaat.

⁴ Archief Mechelen, Akten van Notaris Adriani, 10 november 1780.

later tinsmid wordt.

Joannes-Judocus BOISACQ

geb. : Mechelen, 20 april 1735.
overl. : Mechelen, 31 oktober 1815.

- is de tweede zoon van J.B. BOISACQ en M. Th. VERHAEGEN. Net als zijn broer, Jan-Baptist BOISACQ, krijgt hij zijn opleiding in het atelier van zijn vader. Vier jaar voor diens overlijden, op 14 juli 1772 verkrijgt hij al het tin- en loodgieters-gereedschap voor 15 jaar trouwe diensten. Na het overlijden van de vader is hij echter verplicht aan ieder van zijn broers - zowel aan de hierboven vermelde als aan Michel Baltazar Franciscus BOISACQ die werkzaam was te Doornik (SOIL DE MORIA-ME 1912, p. 359) een vorm te geven voor het gieten van een tinnen voorwerp. Hieruit mogen we besluiten dat J. J. BOISACQ reeds voor deze datum zijn meestertitel behaalde. Op ? treed hij in het huwelijk met Maria Theresia SUETENS (geb.: ?, 17453). In 1788-89 wordt er door de commiss van Zijne Majesteit beslag gelegd op glazen.⁵ In 1813 verblijft hij, volgens de Volkstelling van dat jaar, te Mechelen, bij zijn zoon J.J. BOISACQ.

Jean-Baptist BOISACQ

geb. : Mechelen, 7 oktober 1777.
overl. : Mechelen, 30 juli 1815.

- is de oudste zoon van Jo.-Jud. BOISACQ en M. Th. SUETENS. Op ? trad hij in het huwelijk met Maria Albertine Gislaine CAPPELE en bleef zijn gehele leven waarschijnlijk in het huis van zijn vader leven, gezien zijn geregistreerde aanwezigheid aldaar in 1796 en 1803. Van de volkstelling uit deze jaren weten we dat hij *vérificateur des poids et mesures* was.

Jean-Jospeh BOISACQ

geb. : Mechelen, 23 maart 1780.
overl. : Mechelen, 18 juni 1828.

- is de tweede zoon van Jo.-Jud. BOISACQ en M. Th. SUETENS. In ? treed hij voor de eerste keer in het huwelijk met Margareta DE BACKER (geb.: 1779 - overl.: Mechelen, 6 december 1811). Op 24 februari 1813 huwt hij voor de tweede keer met Maria Ida LINDEKENS (geb.: 16 januari 1784 - overl.: Mechelen 18 juni 1828). Uit beide huwelijken had hij, volgens de Volkstelling van 1829, één zoon en vijf dochters. Aanvankelijk woonde deze

⁵ Archief Mechelen, Akten van Notaris J. DE KEYZER, 29 augustus 1778.

meester op de Veemarkt, waar zijn oom met het gezin samenwoonde; later verhuisde hij naar de Antwerpse straat. In 1807 werd hem een bewijs van goed gedrag en zeden afgeleverd opdat hij kruitpoeder zou mogen verkopen.⁶

Pierre Joseph Nicolaus BOSMANS

geb. : ?, 1785
overl. : Mechelen, 16 oktober 1822.

- trad op ? in het huwelijk met Anna Maria DEKENS (geb. : Mechelen, 6 september 1785) en woonde, volgens de Volkstellingen van 1808 en 1813, in de Bafferstraat waar hij vermoedelijk ook zijn atelier had.

Pierre CNOPS

geb. : ?, 1817.
overl. : Mechelen, ? 1843.

- woonde als vrijgezel in de Antwerpse straat waar hij tevens het beroep van tingieter uitoefende.

Guilielmus COKELBERGH

geb. : Mechelen, 18 april 1786
overl. : Mechelen, 2 april 1858

- trad op ? in het huwelijk met Maria Theresia VAN PEE (geb. : Mechelen, ? 1788) met wie hij tesamen het pand aan de O.L. Vrouwstraat 5 te Mechelen bewoonde; Uit het huwelijk ontsproten 8 kinderen : vier jongens en vier meisjes. Volgens de volkstelling van 1846 beoefende deze meester, net zoals zijn zonen Eduardus en Petrus, het beroep van loodgieter uit. Beiden staan nochtans ook bekend als tinmeesters (zie infra).

Jan Baptist Edouard COKELBERGH

geb. : Mechelen, 11 januari 1814
overl. : Mechelen, 11 februari 1872

Pierre Jean COKELBERGH

geb. : Mechelen, 26 februari 1824
overl. : Antwerpen (?), ?

⁶ Archief Mechelen, Modern Fonds, reg. 77, nr 153.

- is de derde zoon van G. COKELBERGH. Op ? trad hij in het huwelijk met Theresia Barbe KNARREN (geb.: Roermond, 4 december 1836 - overl.: Mechelen, 29 januari 1888). Op 7 april 1891 verhuisde hij naar Antwerpen, waar hij vermoedelijk ook overleed. De datum van overlijden is (nog) niet gekend. Uit zijn huwelijk had hij minstens één zoon, Eduard Joseph Marie Hubert COKELBERGH, die eveneens tinsmid wordt.

Eduard Joseph Marie Hubert COKELBERGH

geb. : Mechelen, 4 april 1868
overl. : Mechelen, 14 februari 1893

- is een zoon van P. J. COKELBERGH en Th. B. KNARREN. Hij blijft, ongehuwd, bij zijn ouders inwonen.

Jean FALLA

geb. : Mechelen (?), ? 1789
overl. : Mechelen (?), ?

- woont bij zijn moeder op de Grote markt, die - volgens de Volkstelling van 1808 - er als weduwe bier verkoopt.

Henricus-Josephus FRANCKX

geb. : Mechelen, 23 augustus 1777
overl. : Mechelen, 25 juli 1828

- treedt op 25 juli 1798 in het huwelijk met Catherina Theresia Meulemans (geb.: Hasselt, 1771 - overl.: ?) en had minstens één zoon, Henri (geb.: Mechelen, ? 1816) die op 28 februari 1856 naar Duffel vertrekt om er te werken als zelfstandig lood- (en tin- ?)gieter. Zijn vroegst gekend werk dateert van 1800 waaruit we mogen afleiden dat hij wellicht rond deze datum in zijn meesterproef geslaagd was.

VAN AUTENBOER (1962, p. 115) vermeldt nog een Henricus FRANCKX (geb. : ? 1777 - overl. : ?) die als Leuenaar op de Biest woont. Het is niet geheel duidelijk of het hier om dezelfde dan wel om twee verschillende tinsmeden handelt.

Franciscus Philibertus MARSCHOUW

geb. : Waver, 4 augustus 1803.
overl. : Mechelen (?), ?.

- trouwt op 13 november 1823 met Anna Maria DEKENS (geb. : Mechelen, 6 september 1785), op dat ogenblik weduwe van de tingieter P.J.N. BOSMANS. In 1823 woont hij op op de Grote Markt, waarna hij in 1827 (ZECH 1827) zijn domiciliering

overbrengt naar de Bafferstraat en nadien naar een pand aan de Dijle, wijk B, nr 61 (VAN AUTENBOER 1962, p. 126).

Petrus Jospehus MEYS

geb. : ?, 19 juni 1775
overl. : Mechelen, 7 juli 1827

- trouwt op ? met Maria Theresia SMETS en vestigt zich in de Antwerpse straat 124 (ZECH 1827). Naast zijn winkel had hij er tevens zijn atelier. Na de dood van P.J. MEYS wordt de handelszaak voortgezet door zijn vrouw (ZECH 1828).

Pierre Joseph ORIOU

geb. : Mechelen, 25 maart 1802
overl. : Mechelen, 18 mei 1869

- is de tweede zoon van tinsmid Jacobis Joannes ORIOU en Anna Barbara H. BERTRAMS. Hij leerde het tinambacht bij zijn vader reeds op zeer jonge leeftijd. Op ? treedt hij in het huwelijk met Catharina VAN ELSEN (geb. : Mechelen, ? 1762), waarmee hij zich vestigde op de Ijzeren Leen, aldus de Volkstelling van 1803.

Cornelius ORIOU

geb. : Mechelen, 25 maart 1802
overl. : Mechelen, 18 mei 1869

- wordt zeer jong tingieter, aangezien zijn aanwezigheid als dusdanig vermeld wordt door ZECH (1827). Op ? treedt hij in het huwelijk met Petronella Therese BERNAERTS met wie hij zeven kinderen had. Zijn zoon Jacques, die bij hem het ambacht leerde, overleed reeds op 17 januari 1847.

Pierre SHALTIN

geb. : ?, 5 november 1791
overl. : Mechelen, 23 november 1846

- trad op ? in het huwelijk met Jeanne Catharina MERTENS (geb. : ?, ? 1785) en hadden samen 4 kinderen : twee jongens en twee meisjes. Volgens ZECH (1827, 1828) woonden ze op de Veemarkt waar tevens ook zijn atelier gelegen was. Volgens VAN AUTENBOER (1962, p. 137) overleed P. SHALTIN in een pand gelegen aan de Leegheid sector D 117/2.

Petrus SERESIA

geb. : Mechelen, 10 juli 1737
overl. : Mechelen, 20 januari 1826

- trad op ? in het huwelijk met Elisabeth de HAEN (geb. : Lippelo, ?, 1740). Uit het huwelijk heeft hij minstens twee kinderen : Jean SERESIA en Francois SERESIA die later zelf allebei tinsmid worden na het ambacht geleerd te hebben bij hun vader. Deze was deken van het gilde en werd op 6 juni 1792 ijker.⁷ Het gezin leefde in een pand gelegen aan de Ijzeren Leen.

Jean SERESIA

geb. : Mechelen, 28 februari 1781
overl. : ?

- is de oudste zoon van P. SERESIA en E. de HAEN. Ongehuwd verbleef hij bij zijn ouders waar hij in het atelier van zijn vader werkte.

Francois SERESIA

geb. : Mechelen, ? 1874
overl. : ?

- is de tweede zoon van P. SERESIA en E. de HAEN. Net als zijn broer, J. SERESIA, verblijft hij, ongehuwd, in het huis van zijn ouders, waar hij in het atelier van zijn vader werkt.

Josephus SMETS

geb. : Mechelen, 18 september 1745
overl. : Mechelen, 28 februari 1813

- trad op 3 juli 1770 in het huwelijk met Anna Cornelia VAN TOLHUYSEN (geb. : Mechelen, ? 1743). Te samen hadden ze minstens één zoon, Johannes SMETS, die - na het ambacht geleerd te hebben in het atelier van zijn vader - zelfstandig tinsmid werd. Volgens LAENEN (1919, p. 43) was J. SMETS reeds in 1793 deken.

⁷ Archief Mechelen, Akten van Notaris P.J.A. van den BOSSCHE, 6 juni 1792.

Charles SPEECK

geb. : Mechelen, ? 1775
overl. : Mechelen, ?

Er zijn weinig gegevens beschikbaar over deze tingieter. Uit de volkstelling van 1808 blijkt dat deze, in dat jaar, woonachtig was op de Steenweg.

Pierre STAPPERS

geb. : Mechelen, ? , 1780
overl. : ?

- was de zoon van een handelaar in ijzerwaren en leefde volgens de Volkstelling van 1803 samen met zijn ouders in de Koestraat (thans de Merodestraat) en in 1808 op de Grote Markt.

Jozef VAN DEN BERGH

geb. : Mechelen, ?, 1744.
overl. : Mechelen, 9 mei 1829

- is de zoon van Gielielmus VAN DEN BERGH (geb. : Mechelen, 23 oktober 1745 - overl. : Mechelen, 2 februari 1799) en Catharina SIMON (geb. : Mechelen, ? 1799 - overl. : ?). Hij leerde het beroep van tinsmid in het atelier van zijn vader G. VAN DEN BERGH. J. VAN DEN BERGH treedt op ? een eerste maal in het huwelijk met Theresa HOFMANS (geb. : ?, 1722) en een tweede maal op ? met Maria COLIBRANT. Volgens de Volkstelling van 1803 woonde hij in de Kerkhofstraat maar in 1829 zou hij, aldus de Volkstelling van dat jaar, een huis huren in de Antwerpse straat.

Jean-Baptist VAN DER HAEGEN

geb. : ?, 1781
overl. : ?

- woonde, volgens de gegevens van de volkstelling van 1813 bij J.J. BOISACQ. Uit de gegevens is het niet geheel duidelijk of het hier om een leerling dan wel om een zelfstandig meester handelt.

Petrus Bernard Francois VAN DER HEYDEN

geb. : Mechelen, 28 oktober 1786
overl. : Mechelen, 31 december 1841

- woonde als ongehuwde tinnsid samen met zijn één jaar oudere zus Catharina Cornelia VAN DER HEYDEN (geb. : Mechelen, ? 1785).

Nicolaas Rumoldus VAN RYMENAM

geb. : Mechelen, 22 november 1755.
overl. : Mechelen, 16 mei 1807

- is de zoon van Joannes Rumoldus RYMENANT (geb. : Mechelen, 24 januari 1706 - overl. : Mechelen, 2 december 1765), die zelf de eerste van een lange en belangrijke dynastie van tingieters was. N.R. VAN RYMENAM leerde het beroep van zijn vader. Op ? 1788 (?) huwde hij Clara VAN DER WESPEN (geb. : St.-Kathelijne Waver ?, 1755 - overl. : Mechelen, ?). Uit hun huwelijk hadden ze minsten twee kinderen, Jozef Rombout VAN RYMENAM en Francois VAN RYMENAM, die beide eveneens bekend staan als tingieters.

Josef Rombout VAN RYMENAM

geb. : Mechelen, 23 maart 1785
overl. : Mechelen, 29 december 1817

- is de oudste zoon van N.R. VAN RYMENAM & Cl. VAN DER WESPEN. Op ? treedt hij in het huwelijk met Martine DE WIT (geb. : Mechelen, 1797 - overl. : Mechelen, ? 1827). Uit dit huwelijk hadden ze minstens twee kinderen, Josephus VAN RYMENAM, zelf later tinnsid, en joanna VAN RYMENAM, die - na het tweede huwelijk van hun moeder met A.H. VERBRUGGEN, door deze opgevoed.

Francois VAN RYMENAM

geb. : Mechelen, ?, 1789.
overl. : ?

- is de tweede zoon van N.R. VAN RYMENAM & Cl. VAN DER WESPEN. Over zijn leven is weinig gekend. Wel is geweten dat hij het beroep leerde in het atelier van zijn vader, en dat hij volgens de Volkstelling van 1808, na diens dood zijn moeder hielp in de zaak van haar man.

Jean VAN SEVENDONCK

geb. : ?, 1788
overl. : Brugge, 6 februari 1854

- was, volgens de volkstelling van 1808, woonachtig in de Bafferstraat. Volgens VAN AUTENBOER (1962, p. 138) was hij op

de datum van zijn overlijden zonder beroep.

Amandus Henricus VERBRUGGEN

geb. : Mechelen, 8 september 1786
overl. : ?

- treedt voor de eerste keer in het huwelijk met Martine Maria DE WIT (geb. : ?, 1792 - overl. : Mechelen, ?, 1827), weduwe van J.R. VAN RYMENAM, zelf tinsmid (cfr supra). De twee kinderen uit het eerste huwelijk van M. DE WIT, Jozef (geb. : ? - ?) en Joanna, worden door A.G. VERBRUGGEN opgevoed.

Na de dood van zijn vrouw krijgt hij op 12 november 1827 een buitenechtelijk kind met M. Th. BOLIAU, zijn huishoudster, met wie hij op 12 maart 1828 in het huwelijk trad.

Joseph WILLEMOT

geb. : ?, 10 juli 1815
overl. : Mechelen, 5 mei 1893

- treedt op 31 januari 1838 in het huwelijk met Marie STEVENS (geb. : ?, 1820 - overl. : Mechelen, ?, 1880). Uit hun huwelijk hebben zij, volgens de Volkstelling van 1846, vier kinderen.

Fernand De Cree
Drs K.U. Leuven
VGS H.U. Jerusalem
Attaché C.R.S.F.Jérusalem

Bibliografie

DUBBE B. et al.
1978

Antwerpen, Amsterdam, Rotterdam. Tin uit de havensteden, Deurne (ten.cat.), 1978, p. 37-62, 121-184.

DONNET F.
1903

La marque des Etains d'Anvers = Bulletin de l'Académie Royale de Belgique VI (1903), p. 190-196.

GOETSTOUWERS J.B.
1903

Les Métiers de Namur sous l'ancien régime, Leuven-Parijs (1908).

JANSEN A. & BAUDOIN P.
1956

Inleiding, in, Tin, Ontstaan, Evolutie, Gebruik, Deurne (ten. cat.), (1956), p. ix-xx.

- KESTELOOT L.**
1936 Een laat-Gotisch rechthoekig tinnen tafel bordje met Antwerpsch Stadswapen = Jaarboek van den Antwerpschen Oudheidkundige Kring 12 (1936), p. 67-70.
- LAENEN J.**
1919-1920 Histoire de l'Eglise métropolitaine de Saint-Rombout à Malines, Mechelen (1919-1920) (2 dln).
- LOWYCK A.**
1959 Lijst van Brugse tinnenpotgieters = Ons Heem, XIII (1959), p. 115-118.
- MORREN R.**
1959 Tingieters te Tienen = Ons Heem XIII (1959), p. 129-130.
- SOIL-DE MORIAME E.-J.**
1912 Les anciennes industries d'art tounaisiennes à l'exposition de 1911, Doornik (1912).
- VAN AUTENBOER E.**
1962 Het Mechels Tingietersambacht, Brussel (1962).
- VAN DER ELST E.**
1972 Tinwerk in de stad Brussel, Gent (1972). (niet gepubliceerde Lic. Verhandeling)
- VAN DOORSLAER G.**
1910a L'ancienne Industrie du Cuivre I = H.K.O.M. XX (1910), p. 53-97.
1910b L'ancienne Industrie du Cuivre II = H.K.O.M. XX (1910), p. 265-379.
1912 L'ancienne Industrie du Cuivre III = H.K.O.M. XXII (1912), p. 171-356.
1913 L'ancienne Industrie du Cuivre IV = H.K.O.M. XXIII (1913), p. 25-117.
1922 L'ancienne Industrie du Cuivre V = H.K.O.M. XXVII (1922), p. 117-184.
1923 L'ancienne Industrie du Cuivre VI = H.K.O.M. XXVIII (1923), p. 19-156.
1924 L'ancienne Industrie du Cuivre VII = H.K.O.M. XXIX (1924), p. 31-96.
1935 La corporation et les ouvrages des orfèvres malinois, Antwerpen (1935).
- WIJFELS C.**
1951 De oorsprong der ambachten in Vlaanderen en Brabant, Brussel (1951).
- ZECH C.J.**
1827 (Ed.), Mechelschen Almanak, Mechelen (1827).

1828

(Ed.), Mechelschen Almanak, Mechelen
(1828).

Archief Mechelen

Akten van Notarissen :

Adriani 1761-1786

J. DE KEYZER 1736-1773

P.J.A. van den BOSSCHE 1782-1821

Volkstellingen 1796, 1803, 1806, 1813, 1829, 1846

Afschaffing der Gilden, nr 1912.

Archief Maisons III/1.

Modern Fornds register 77.

Schepenakten I.

In Diependaalsstraat Elewijt

Belangrijke Romeinse vondsten

De Zemse burgemeester Remi Merckx legde de rioleringswerken in de Diependaalsstraat stil toen het Archeologisch Instituut, dat een oogje in het zeil hield, op Gallo-Romeinse overblijfselen uit de eerste à tweede

eeuw na Christus stootte. Bij de voornaamste vondsten zijn een pottenbakkersoven, een kuil met slachtoffer, funderingen, luxe aardewerk, scherven van kruiken en voorraadpotten.

G.V.M.
nos '91

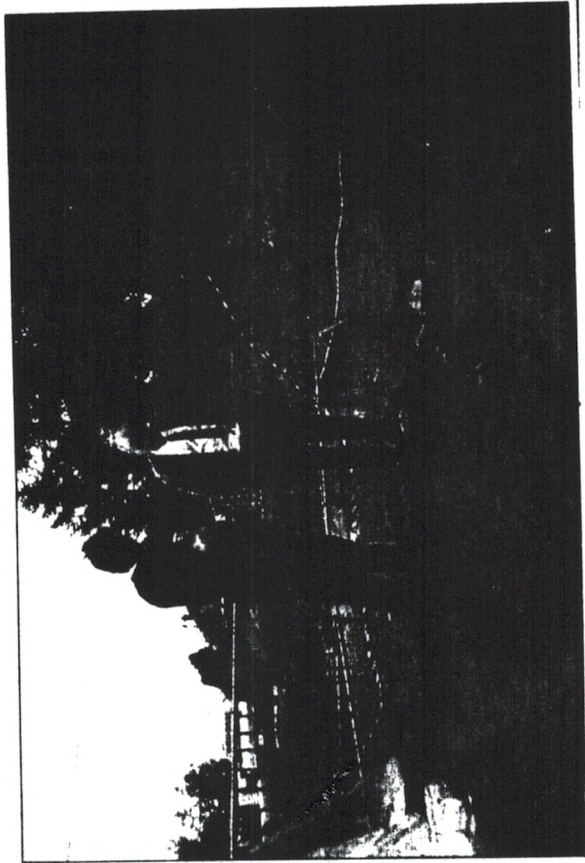
pers.

„Deze ontdekkingen sluiten aan bij de Romeinse waterput waarop we vorig jaar in de Waverbaan botsten. In de periode 1947-'51 legden de gravingen in Elewijt de overblijfselen van een belangrijke nederzetting uit de eerste eeuw van onze tijdrekening bloot. We konden dus verwachten dat ook in de Diependaalsstraat wel iets te vinden zou zijn. In de aanbesteding voorzagen we een speciale clausule om zonder schadevergoeding de werken te kunnen stilleggen. Aannemer Verhaeren bracht daar begrip voor op en heeft trouwens goed meegewerkt”, verklaart burgemeester Merckx

At. ologisch Patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap zette gedurende iets meer dan veertien dagen twee archeologen ten tekenaar. een technicus en drie werklieden van de gemeent Zernst in om alle Gallo-Romeinse resten uit de wegkoffer van de Diependaalsstraat te halen. Archeoloog Luc Van Impe: „We zitten hier in de zuidelijke zone van een dorp dat allicht al ten tijde van keizer Augustus bestond en vooral in de tweede eeuw tot bloei kwam. Onder de huidige vondsten valt de pottenbakkersoven op. Belang hebben ook de scherven van aardewerk, kruiken en voorraadpotten. Diverse specialisten gaan die nu onderzoeken.”

Archeologen

Het Instituut voor het

Opgravingen in Diependaalstraat

Romeinse ovens dateren vermoedelijk uit tweede eeuw

Elewijt

Elewijt heeft in het verleden al dikwijls bewijzen geleverd van zijn Romeins verleden. Munten, waterputten, potscherven, brandsporen, funderingen en de onderbouw van heirwegen kwamen er aan het licht telkens men er langs de Waversebaan en Diependaalstraat een schop in de grond stak. De vondsten zijn legio en verwijzen naar de belangrijke rol die Elewijt als Romeinse pleisterplaats moet geweest zijn.

De vindplaats situeert zich vooral langs de oude Waversebaan en aanpalende percelen die vroeger voor amateur archeologen dankbare zoekplaatsen bleken te zijn. Doordat ook die kavels de jongste jaren meestal bebouwd werden, zijn de mogelijkheden om nog veel graafwerk te verrichten bijna tot nul herleid. Daarom ook dat de werken aan de Waversebaan in '89 al op de voet gevolgd werden om elk voorwerp uit het verre verleden zo veel mogelijk te redden. Dat leverde toen een intacte waterput op en een groot arsenaal scherven, munten en gebruiksvoorwerpen. De jongste weken kreeg ook het korte stukje Diependaalstraat — een zijstraat van de Waversebaan — de volle aandacht. Zowel

de gemeente als het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium van de Vlaamse gemeenschap realiseerden zich dat met die werken wellicht één der laatste vindplaatsen naar Romeinse overblijfselen in het dorp aangesproken werd.

Archeologisch team

Besloten werd in overleg met de aannemer om de werken te laten begeleiden door een archeologisch team onder leiding van Luc Van Impe, en dat idee bleek al snel lonend te zijn.

Tot enkele weken geleden waren het vooral waterputten die in Elewijt uit de Romeins tijd gevonden werden. Er zijn er zo een 15-tal blootgelegd. Nieuw was de vondst van twee ovens in het wegkoffer van de Diependaalstraat en ongeveer 80cm onder de grond. Het zijn tot heden de enige ovens die in Elewijt gevonden werden. De aanwezigheid ervan wijst volgens Van Impe op de vermoedelijk toch ruimere functie die het Romeinse Elewijt gekend heeft.

Tweede eeuw

Van Impe meent de ovens in de tweede eeuw te mogen situeren in de ambachtelijke zone van de nederzetting. Vermoedelijk werden ze gebruikt voor het bakken van potten. Naast een intacte onderbouw is ook de windschuif com-

pleet bewaard. Amper 3 meter van de eerste vondst werd een tweede oven — zij het meer vervallen — blootgelegd. Verondersteld wordt dat beide ovens, mogelijk met nog andere exemplaren een batterij vormden waar permanent gewerkt werd.

Nog in de Diependaalstraat botste het onderzoeksteam ook op stevige fundaties in Noord-Zuid richting die evenwel niet verder kunnen gevolgd worden omdat ze zich uitstreken op de nabije bebouwde percelen.

Knoken

Meerdere puinputten, enkele muntjes, een karrevracht scherven en een afvalput met veel knoken van dieren horen ook tot de vondsten. Deze laatsten worden in het labo van de Gentse universiteit onderzocht naar soort en ouderdom en moeten de theorie rond de woonplaats van een Romeins slachter bevestigen.

Al het materiaal wordt tijdelijk naar het archeologisch Instituut overgebracht voor onderzoek. Het wordt er "in reserve" gestockeerd want de instelling kampt met een tekort aan mankracht. Later komt het terug naar Zemst dat ook eigenaar blijft van al de vondsten. Heemkring De Semse zal wellicht een aantal zaken reconstrueren voor latere tentoonstellingen.

De onderbouw van de oven met in de vernauwing (midden foto) de afsluitschuif voor het reg de luchttoevoer. De koepel werd na het vullen van de oven in leem opgebouwd en van een voorzien.

Twee dagen extra

"In feite hadden we nog wat preciezer moeten kunnen werken", zegt Van Impe. "We kregen twee extra werkdagen bovenop de gevraagde twee weken. De langs-

woners van de Diependaalstraat toonden zich geïnteresseerde en geduldige mensen. Wij begrijpen dat een openliggende straat, net voor de winter, reden tot ongemak kan zijn en er moet verder gewerkt worden. We denken in de korte

tijdspanne een maximaal zoekwerk verzet te hebben Van Impe. Wellicht is dat laatste mogelijkheid in E gesloten, tenzij nog enkel lieren bereid zouden zijn tuinen te laten omwoelen

jaarprogramma 1992.

<u>MAAND</u>	<u>CAFETARIA</u>	<u>Tentoonstellingen</u>	<u>MUSEUM</u>
JANUARI 3/1 tot 2/2	Stef NEVEUX - WEERDE Virginie HOECKX - WEERDE		-
FEBRUARI 7/2 tot 1/3	Jean HUENS - ELEWIJT		-
MAART 6/3 tot 29/3	Raf BONTE -EPPEGEM		Raf BONTE - EPPEGEM
APRIL 3/4 tot 26/4	Odile DE BLOCK Marie-Louise VAN STEENWINKEL		Maria VANDENCRUYS- WEERDE
MEI 1/5 tot 31/5	Renaat SAVELS - HOFSTADE		RENAAT SAVELS - HOFSTADE
JUNI 5/6 tot 28/6	Jan DE LEEUW - WEERDE		-
JULI 3/7 tot 2/8	Henriette GEERAERTS - TREMELO Werner VAN MULLEM - HOFSTADE		-
AUGUSTUS 7/8 tot 30/8	FRANS LAUWERS - VILVOORDE		-
SEPTEMBER 4/9 tot 27/9	Chris APERS		-
OKTOBER 2/10 tot 1/11	Jozef MORTELMANS - Mechelen		Heemkring "De Semse" Thema: IJZERENWEG, 150 jaar spoor- geschiedenis.
NOVEMBER 6/11 tot 29/11	Jos CEUPPENS - EPPEGEM		Jos CEUPPENS
DECEMBER 4/12 tot 27/12	BASTINGS - VILVOORDE		-

<u>VARIA</u>	<u>VERBOND</u>	<u>VERGADERINGEN</u>
		30/1
27/2 Film over de werking van "De Semse" FRANS DE SMET - HOFSTADE	22/2 vormingsdag "Landschappen" Heist o/d Berg	27/2
	14/3 Statuaire vergadering in Haacht	26/3
2/4 Het notariaat, met mogelijkheid voor de familiekunde Notaris Luc Van Eeckhoudt		30/4
26/4 Bezoek "Klein Brabant" vertrek 13,30 uur		
	Gouwdag Antwerpen 10/5 - Ruisbroek	28/5
	Gouwdag Brabant 14/6 - Ternat	25/6
26/7 Bezoek "Landen en omgeving" vertrek 9 uur		30/7
		27/8
	Landdag Limburg Alden Biesen 19 en 20 sept.	24/9
2/10 "Geschiedenis van het spoorverkeer" Georges Feron		29/10
		26/11
vanaf 18/12 Kerststal met animatie en kerstmarkt		17/12

zelfportret.

Hoeckx Virginia kunt U komen
bewonderen van 3 januari tot
2 februari.

Haar levensportret.

Geboren te Kalmthout op
18 december 1927 en gehuwd
met Francis Nys.

Zij ging naar 't school in
de gemeenteschool van de
Kalmthoutse Hoek. Zes jaar
lager onderwijs.

Haar ervaring in de schilderkunst
deed ze op tijdens de 2 leerjaren
in de Portaalschool in Vilvoorde
en 11 jaar onder de leiding van
Stefan Neveux in de Kunstkring
te Mechelen.

Zij woont in de Watermolenstraat
20 te Weerde.

Stef Neuveux stelt zijn werken
tentoon in de Schranshoeve te
Eppegem van 3 januari tot
2 februari 1992.

Akademie van Mechelen

Tentoonstellingen :

Rome, Maubeuge, Rijsel,
Middelburg, Hannover, Brussel,
Luik, Charleroi, Namen, Doornik
Knokke, Antwerpen, Tongeren,
Diest, Aarschot, Mechelen,
Spa, Brugge, Libramont, Zemst
en jaarlijkse tentoonstelling
te Weerde.

Prijzen :

1ste prijs K.W.B. te Brussel
1ste prijs en prijs A.S.L.K. te
Lendeledede.

Lid van verenigingen van artiesten :

Kunstkring "S.P.D." te Brussel

Kreatieve kring te Mechelen

Kunstkring "Ter Zenne" te Weerde.

Stef Neveux werd geboren te Hofstade.

Vanaf 1953 begon hij regelmatig te schilderen en in 1962 trok zijn eerste individuele tentoonstelling «Tien jaar Weerdenaar» grote aandacht. Hieruit bleek kennelijk dat St.

Neveux de liefde voor eigen streek, met een bijzondere passie voor de kleur, op doek had gezet.

Op deze expositie waren trouwens verscheidene doeken te zien, die het plaatselijk natuurschoon verheerlijkten. Meerdere gezichten op Weerde, Epegem, Zemst en Elewijt verraadden de echte kunstenaar, niet omdat ze zo'n mooi koloriet vertoonden, maar vooral omdat Stef Neveux ze met een tikje eigen gevoel had weergegeven. Het was duidelijk dat hij sommige aantrekkelijke plekjes of gebouwen nog kleurrijker wilde weergeven dan ze in wezen waren. Klaarblijkelijk wilde de schilder ze zelfs idealiseren. Opmerkenwaard hierbij was dat Stef Neveux opvattingen en uitwerkingen hoegenaamd niet storend werkten wanneer hij een bepaald gezicht, zelfs onder een geïdealiseerde vorm, weergaf.

Maar Stef Neveux bleef geen zilver helmatschilder. Terwijl hij lessen aan de academie van Vilvoorde volgde, zocht hij zelf de kunstenaar in hem. Experimenten al schetsend en schilderend naar het levend model, leidden hem toch weer naar het statische, ditmaal het stilleven.

Zo interesseerde Neveux zich een tijdlang voor het schilderen van traditionele attributen van het stilleven, flessen, bloemen, (vooral zonnebloemen), vazen, borden, eetgerel, voedingsmiddelen, tot hij geleidelijk sociale elementen in zijn werk begon te betrekken. De vazen, bloemen, enz. waren dra geen levensloze voorwerpen meer, maar kregen een breed sociale betekenis.

Stef Neveux realiseert zich dat de gewone gebruiksartikelen de evolutie van zijn werk niet konden dienen en betrok meer en meer timbregevend elementen in zijn werk. Ook hier legde Neveux een lange weg af. Niet dadelijk vond hij de hem geëigende formule. Deze bleek dan — in 1965 — de introductie van het masker te zijn. Maskers kregen hun betekenis, illustreerden de arbeider, het kind, de ouder, de misdeelde, de bezittende klasse. De stilleven uit deze periode zijn dan ook vol nevenbetekenissen, vol ironie en zelfs vol medelijden. Een doek kan als karakteristiek gelden: het vertoont meerdere maskers, die elk een klasse voorstellen. De aard van elk onder ze werd hierbij geïllustreerd door een bij hun levenswandel passend gebruiksvoorwerp

Combinaties en steeds diepgaander karaktergeving aan de materiele braken Neveux' impressionistische visie op de schilderkunst af en leidden hem naar het zuivere abstracte. Een korte pop-art periode onderbrak deze evolutie, maar impliceerde een grotere precisie in het abstracte.

Precisie, schrijven wij, dit betekent dat Neveux's abstracte schilderijen bestaan uit kleine, soms geometrische figuren, die een witte tot geelbruine kleur vertonen en zich bevinden op een zwarte achtergrond. Sommige van deze schilderijen geven de ongeduldigheid van de mens weer, terwijl andere de illustratie van sociale of morele conflicten zijn. Soms brengen deze doeken ook een visie van de kunstschilder op het heelal of de menselijke verhoudingen.

Als het koloriet van Stef Neveux van een eerder bleke kleurenschakering via een overvloedige kleurenrijkdom naar een uitgesproken zwart met rechtstreekse tegengestelde witfiguren varieert, dan lag dit in de lijn van de aard van de kunstenaar. Hij zocht een uitweg in de kleur, vond hem in het stilleven, maar zelde naast allerlei tegenstellingen en hij bracht deze onder vorm van abstract werk uit. Dit kan geen eindpunt, maar enkel een nieuwe voortzetting zijn in de evolutie die Stef Neveux met zijn eigen kunstopvattingen en weergevingvermogen aanging. De toekomst zal Stef Neveux de plaats geven, die hij zich zelf voorbereidt.

A.V.

JEAN HUENS in de Schranshoeve
van 7 februari tot 1 maart.

"Gevoelens uitdrukken, niet persé een boodschap willen opdringen, maar dingen die mij aangrijpen weergeven " Humor ook, grappige dingen maken...."

Dat is wat Jean "de pa" HUENS belangrijk vindt in zijn werk. Het relatieve moet als het ware uit zijn schilderij springen, dan is "de pa" kontent.

De nu 60 jarige schilder volgde in zijn jonge jaren een opleiding aan de Brusselse akademie voor schone kunsten.

Voor 1960 maakte hij vooral pentekeningen. De streek rond Neerpede was zijn favoriete werkgebied.

Begin van de jaren 60 legde hij zich meer en meer toe op het schilderen en ontwikkelde met de jaren een zeer herkenbare stijl.

Enkele jaren geleden exposeerde hij in café "Den druugen Airing". Sindsdien raakte zijn werk ook buiten het traditionele schildersmilieu bekend.

Het mag dan al een cliché lijken maar zoals vele schilders heeft ook "de pa" dat "bohemien" in zich.

Zo zie je hem op gezette tijden door de straten van Elewijt lopen, steevast met een zakje "kommisses". Met een klokvastheid waar de NMBS enkel maar van kan dromen doet hij zijn vaste stopplaatsen aan voor een pint en een babbel met de andere "treinen". En laten we wel wezen, wat betreft "staties" is "de pa" geen T.G.V.

Gevoelens uitdrukken, niet persé een boodschap willen opdringen, maar dingen die hem aangrijpen weergeven. Humoristische en grappige dingen maken...

Ik wens "de pa" nog veel gevoel en boodschappen die hij niet wil opdringen en dingen die hem aangrijpen en humor ook, om nog veel grappige dingen te maken.

Trikke.

Verantwoordelijke uitgever : Heemkring "De Semse"
Redactie : Gerda De Smet Leopoldstraat 75
1980 Zemst Tel: 015/61.04.33